

Hírlevél 2014/12.

- 10 ÉVES A DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ
- AZ ÚJ PSZICHOAKTÍV SZEREK KIHÍVÁSAI IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI SZEMMEL
- FÓKUSZBAN A KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁSSAL KÖZVETLENÜL ÖSSZEFÜGGŐ HALÁLESETEK 2006-2013 KÖZÖTT
- BESZÁMOLÓ A KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ HALÁLOZÁS KULCSINDIKÁTOR ÉVES SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓJÁRÓL LISSZABONBÓL
- NEMZETKÖZI ESEMÉNYNAPTÁR

10 ÉVES A NEMZETI DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ

A Nemzeti Drog Fókuszpont fennállása 10. évének alkalmából felkértünk hazai szakembereket, mondják el véleményüket, személyes tapasztalataikat a drogmonitorozás helyzetéről, annak alakulásáról és az irodánk munkájáról.

Mindenekelőtt a legőszintébb elismerésem fejezem ki azért a heroikus munkáért, amelynek eredményivel a Drog Fókuszpont megajándékoz bennünket. Gratulálok a 10 éves jubileum alkalmából, s egyúttal köszönöm a munkatársaik mindig segítőkész, barátságos együttműködését.

Tevékenységükkel olyan létfontosságú információkat szolgáltatnak, amelyek nélkül lehetetlen lenne eligazodni az egyre komplikáltabb drogprobléma területén. Hajdan - amikor még egyetemi oktatói státuszban voltam, s a mai viszonyokhoz képest "gyerekcipőben járt" a kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal kapcsolatos információcsere gyakorlata - arra gondoltam, hogy szükséges lenne ennek intézményi keretek közötti megvalósítása. Ez valamennyiünk meglepésére megtörtént, s külön öröm, hogy az intézmény működését felkészült szakemberek professzionális tevékenysége biztosítja.

Még egyszer gratulálok és további eredményes munkát kívánok!

*Prof. Dr. Somogyi Gábor Pál
c. egyetemi tanár, intézetigazgató*

*Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek
Országos Toxikológiai Intézet*

AZ ÚJ PSZICHOAKTÍV SZEREK KIHÍVÁSAI IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI SZEMMEL

A Nemzeti Drog Fókuszpont ismét konferenciát szervezett a kábítószer-fogyasztással kapcsolatos halálozás adatgyűjtésében érintett szakemberek számára. Az új pszichoaktív szerek kihívásai igazságügyi szakértői szemmel címmel 2014. december 10-én. A mintegy 50 fő részvételével zajlott konferencián igazságügyi orvosszakértők, toxikológusok, vegyész szakemberek és államigazgatási szakemberek vettek részt. A találkozó délelőtti szekcióján előadások hangzottak el, délutáni szekcióján pedig fórum keretében vitatták meg a

szakemberek e témakörök aktuális ügyeit, kérdéseit.

A találkozó első előadásának keretében Horváth Gergely, a Drog Fókuszpont munkatársa bemutatta a 2013-as mortalitási adatokat valamint az európai helyzetképet. A hazai halálozási adatok szerint a korábbi csökkenő tendencia megfordult. Az opiátok hozzáférhetőségének drasztikus csökkenésével jelentősen csökkent a túladagolások száma is 2011-ig. Az új pszichoaktív szerekhez köthető halálesetek száma azonban emelkedést mutatott, 2013-ban 31 közvetlen túladagolásból 14 esetben jelen volt egy vagy több új pszichoaktív anyag is. A polidroghasználat jellemző, nem egyértelmű melyik szer okozza a halálozást, valamint a nem pontosan ismert halálos dózis, és a szerek közötti interakció is fokozott kockázatot jelent. Európában az esetek 85%-a köthető valamilyen opiáthoz: jellemzően heroinhoz, metadonhoz, orvosi morfinhoz vagy fentanilokhoz.

A találkozó következő előadását Varga Orsolya, a Drog Fókuszpont munkatársa tartotta, melynek keretében a Korai Jelzőrendszer és a kockázatértékelési eljárások legfrissebb eseményei kerültek bemutatásra. 2014-ben több szer európai kockázatértékelése lezajlott: 25I NBOMe, MDPV, AH-7921, Methoxetamine, 4,4'-DMAR és az MT-45, melyek vonatkozásában elérhetőek válnak az ún. **Közös Jelentések** (Europol-EMCDDA Joint Reportok) is. Az új anyagok kockázatértékelése és a szakmai hálózatok támogatása érdekében a Nemzeti Drog Fókuszpont terjeszti az **EMCDDA által közreadott** különféle dokumentumokat, így a **kockázatértékelési beszámolókat** és koordinálja a **Korai Jelzőrendszer** működését.

A Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet kötelékéből két előadásra is sor került. Csesztregi Tamás a 2014-es, friss adatokat is bemutató előadásában kitért a hagyományos hatóanyagok és az új pszichoaktív anyagok lefoglalási gyakoriságára. Elmondása szerint az új anyagokat is tartalmazó lefoglalások gyakorisága immáron meghaladta a hagyományos szerekét. A legfrissebb, előzetes adatok szerint 2014-ben is aggasztó a szintetikus kannabinoidok térnyerése is. Varga Tibor előadásában az új pszichoaktív anyagok hozzáférhetőségét tekintette át egy honlap bemutatásán keresztül, amely új pszichoaktív anyagok kereskedelmével foglalkozik.

Vandlik Erika az Országos Addiktológiai Centrum vezetője A kockázatértékelés tapasztalatai és kihívásai címmel tartott előadást az elmúlt évben végzett munkáról, valamint a jövőben várható jogszabályi változásokról.

Ujváry István a Kémiai szerkezetek, receptoraffinitási állandók és paragrafusok Segítenek eligazodni az új pszichoaktív anyagok dzsungelében? című előadásában a különböző vegyületek élettani hatásait vizsgáló korai és újabb kutatási eredményeket mutatta be.

Móro Levente a hazai UPSZ-piac a keresleti és kínálati oldaláról szóló előadásában összegezte a hazai fogyasztói közösségektől érkező információt az új pszichoaktív szerek fogyasztásával kapcsolatban. Az előadásban megfogalmazódott legfontosabb probléma, amelyekre szükséges, de nehéz megoldást találni az a hiteles, naprakész, érthető információ biztosítása a szerekkel kapcsolatban (adagolás, hatások, szabályozás).

A konferencia második felében tartott megbeszélés célja, hogy lehetőséget nyújtson a területet érintő egyéb kérdések, problémák megtárgyalására (pl. esetbemutatók, analitikai problémák, szakértői véleményezés dilemmái). Fontos, hogy e szerek hosszú távú használatának egészségügyi következményeiről, illetve a mérgezési esetek és az indirekt halálesetek tényezőiről is további tapasztalatcsere történjen a szakértők között.

A találkozón elhangzottokról bővebb felvilágosítást ad: Horváth Gergely <horvath.gergely@oek.antsz.hu>

A találkozón elhangzott előadások elérhetők a [Nemzeti Drog Fókuszpont honlapján](#). ■

FÓKUSZBAN A KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁSSAL KÖZVETLENÜL ÖSSZEFÜGGŐ HALÁLESETEK 2006-2013 KÖZÖTT

A kábítószer-fogyasztással összefüggő halálesetek az új pszichoaktív anyagok megjelenése előtt, 2010 előtt jellemzően opiát-használathoz, azon belül is heroin-fogyasztáshoz voltak köthetők. A halálesetek számának évenkénti változása mögött elsősorban az utcai heroin tisztaságának változása állt. A heroin hozzáférhetőségének 2010-es drasztikus visszaesésével párhuzamosan az e szerhez köthető halálesetek száma is lecsökkent.

Az utóbbi években az új pszichoaktív szerek használata az elhunytak mintáiban is igazolódott. Kezdetben a mepredron, később az MDPV, a pentedron és a 4-MEC játszott szerepet több halálesetben is. Egyes különösen veszélyes új pszichoaktív anyagok megjelenéséhez alkalmanként több haláleset is köthető volt

	2006*	2007*	2008*	2009*	2010	2011	2012	2013
Heroin (morfin)	22	18	23	28	9	3	4	0
Metadon és egyéb opiát	2	5	3	2	5	7	9	12
Kokain	1	0	0	0	3	0	0	0
Egyéb kábítószer	0	2	1	1	0	4	7	15
Egyéb szer	0	0	0	0	0	0	4	4
Illegális szer összesen	25	25	27	31	17	14	24	31

*Az adatgyűjtés 2009-es átalakulása miatt a tendenciák értelmezése fokozott körültekintést igényel.

Forrás: OAC 2014, elemezte NFP

BESZÁMOLÓ A KÁBITÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ HALÁLOZÁS KULCSINDIKÁTOR ÉVES SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓJÁRÓL LISSZABONBÓL

Az EMCDDA novemberi szakértői találkozója keretében a fertőző betegségekkel és a halálozással foglalkozó szakemberek gyűltek össze. A háromnapos találkozó kiegészült egy félnapos szatelit szekcióval, mely a „kiosztott naloxone” túladagolások megelőzésében betöltött szerepének erősítését célozta Európában. A fertőző betegségek foglalkozó kérdésekről előző havi hírlevelünkben beszámoltunk.

A kábítószer-fogyasztással összefüggő halálozás éves szakértői találkozásán több kérdéskör is megvitásra került: Az északi országok bemutatták a legfrissebb nemzeti fejleményeket a túladagolások kapcsán. Szó esett a benzodiazepinek a halálos túladagolásokban betöltött szerepéről és a különféle kohorsz vizsgálatok eredményei is bemutatásra kerültek. Önálló szekció foglalkozott az opiátokkal: a heroin- és a metadonfogyasztással összefüggő halálesetekkel. A szakértői közösség számára bemutatásra kerültek a kannabiszhasználattal összefüggő sürgősségi eseményekről és más ártalmakról elérhető legfrissebb kutatási eredmények is. Egy további szekció a Baltikum országainak helyzetét tárgyalta meg több indikátoron átnyúló elemzések alapján, ott a HIV fertőzés magas prevalenciája és a gyakori túladagolások okoznak népegészségügyi problémát. Ez az utóbb említett szekció valamint a hepatitis C fertőzésekhez kapcsolódó szekció már átkötést is jelentett a fertőző betegségek indikátor találkozásához, mert abban az új antivirális kezelési formák, a kezelésbe kerülés akadályai és a különféle morbiditási mutatók kerültek bemutatásra.

A kábítószer-fogyasztással összefüggő halálozás Európában jellemzően opiátokhoz köthető túladagolást jelent, az évi 6000-7000 haláleset nagy része (kb. 90%-a) valamilyen opiát típusú (heroin, metadon, fentanilok) szerrel (vagy szerekkal) hozható kapcsolatra. 2003 és 2008 között kismértékű emelkedés volt megfigyelhető a halálozások számában, 2008 után csökkenés volt látható, de a 2012-es ill. a 2013-as adatok újra emelkedést mutatnak. Az ingadozások a férfiakhoz köthető halálesetek számában figyelhető meg, a nők körében a halálesetek száma az utóbbi 10 évben stabilnak mutatkozott évi mintegy 1500 esettel. Az EU átlag 18 haláleset / 1 millió fő volt 2013-ban, de jelentős eltérések mutatkoztak az egyes tagállamok között. A fiatalok körében bekövetkezett halálesetek 4%-a kábítószer-fogyasztással volt összefüggésbe hozható. 2013-ban az elhunytak 77%-a férfi volt, az átlagéletkor 36 év volt.

A halálos túladagolásokkal összefüggésbe hozható rizikó tényezők a következők voltak az európai adatok alapján: korábbi nem halálos kimenetelű túladagolások, polidrog-használat (alkohol és benzodiazepin is), hajléktalanság, társuló mentális egészségi problémák, kábítószer-fogyasztása közvetlenül a börtönből szabadulás után és a kábítószer(ek) egyedül történő fogyasztása.

A korábbi gyakorlattól eltérően a szakértői találkozók prezentációi és absztraktjai már a szélesebb nyilvánosság számára is elérhetők.

A találkozó előadásai az [EMCDDA honlapján](#).

A naloxone szatelit szekció előadásai az [EMCDDA honlapján](#).

A találkozóról bővebb felvilágosítást ad: Horváth Gergely, <horvath.gergely@oek.antsz.hu>.

UPSZ! – DECEMBERI AKTUALITÁSOK

Riasztás

Az EMCDDA ebben a hónapban 2 anyaggal kapcsolatban adott ki riasztást:

Hollandiában 2014 novemberében 3 haláleset és több mérgezés történt fehér heroinként árusított **kokain** fogyasztása miatt.

Ausztria tett bejelentést 2014 decemberében történt 7 nem halálos mérgezéses esetről, melyeket a '**Bonzai citrus**' és/vagy '**Bonzai Winter Boost**' néven árusított növényi törmelék fogyasztása okozott.

Az Európai Unió tagállamaiban 2014. november 15. és december 15. között megjelent új anyagok:

- a **4-methoxy- α -pyrrolidinoenanthophenone** nevű vegyület, mely azonosításáról Franciaország tett bejelentést.
- az **N-(1-amino-1-oxo-3-phenylpropan-2-yl)-1-(5-fluoropentyl)-1H-indole-3-carboxamide** és az **Methyl-2-(1-(4-fluorobenzyl)-1H-indazole-3-carboxamide)-3-methylbutanoate** nevű vegyületek, melyek azonosításáról Svédország tett bejelentést.
- az **N1-(2-(4-[3-(trifluormethyl)phenyl]piperazine-1-yl)ethyl)-1,3-dihydro-2H-benzimidazole-2-one (Flibanserin)** nevű vegyület, mely azonosításáról Németország tett bejelentést.
- a **Methyl (1-(5-fluoropentyl)-1H-indole-3-carbonyl)-L-valinate** nevű vegyületek, melyek azonosításáról Magyarország tett bejelentést.

Forrás: A Korai Jelzőrendszer hálózatába a **Tanács 2005/387/IB határozata** alapján érkező bejelentések.

NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2015

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
szeptember				
23–25	Governo de Portugal, EMCDDA, Addiction, SICAD, ISAJE	The Lisbon Addictions conference (absztrakt leadási határidő: március 1.)	Lisszabon, Portugália	A konferencia honlapja